

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՍԻՄՖՈՆԻԿ ՆՎԱԳԱԽՄԲԻ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ¹

ԱՐՏԵՄՅԱՆ Լ.Ռ.

Միջազգային մրցույթների դափնեկիր, 18-ամյա տաղանդավոր ջութակահար և դիրիժոր Սերգեյ Սմբատյանը նվագախումբ ստեղծելու իր նվիրական գաղափարի շուրջը 2005 թ. համախմբեց Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայում ուսանող՝ համախոհ շնորհաշատ երիտասարդ երաժիշտների (Աննա Անդրիասովա՝ նվագախմբի կոնցերտմայստերն առ այսօր, Գառնիկ Ենգիբարյան՝ թավջութակահարների կոնցերտմայստեր և այլք) և Երևանում հիմնադրեց երիտասարդական նվագախումբ, որի ամենակարևոր նպատակն ինչպես հայ կատարողական արվեստի ավանդույթների պահպանումն ու զարգացումն է Հայաստանում և արտերկրում, այնպես էլ հայ և համաշխարհային դասական ու ժամանակակից լավագույն ստեղծագործությունների կատարումը: Ի դեպ, հայ իրականության մեջ առաջին երիտասարդական նվագախումբն էր, որին կատարողական վարպետության համար ՀՀ կառավարության որոշմամբ շնորհվել է պետական կոլեկտիվի կարգավիճակ (2008 թվականից): Ի սկզբանե որպես Հայաստանի պետական երիտասարդական նվագախումբ հայտնի կոլեկտիվն այսօր արդեն ներկայանում է որպես Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախումբ (2017-ից, տնօրեն՝ արվեստագիտության թեկնածու Սարգիս Բալբաբյան), որի գեղարվեստական ղեկավարն ու գլխավոր դիրիժորն է ՀՀ վաստակավոր արտիստ, արվեստագիտության թեկնածու Սերգեյ Սմբատյանը:

Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախմբի գործունեությունը ընթացել է հետևյալ ուղղություններով՝ համերգների և փառատոների կազ-

---

¹ Հետազոտությունն իրականացվել է ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի տրամադրած ֆինանսավորմամբ՝ 16YR-6E045 ծածկագրով գիտական թեմայի շրջանակներում:

մակերպում, երաժշտական բազմաբնույթ նորարարական նախագծերի նախաձեռնում, տարբեր կամերային կազմերի ձևավորում²:

Նվագախմբի՝ Երևանի Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տանը 2006 թ. հունվարի 25-ին կայացած դեբյուտի հաջողությունը (մենակատար՝ Յուլիո Յուբո, Ճապոնիա) խոստումնալից էր. դրա վառ ապացույցն առ այսօր ծավալվող բուռն համերգային գործունեությունն է: Ս. Սմբատյանի և նվագախմբի երաժիշտների նվիրյալ և համառ աշխատասիրության շնորհիվ կոլեկտիվը կարճ ժամանակահատվածում ձեռք է բերել միջազգային ճանաչում: Նվագախումբն իր գործունեության 12 տարիների ընթացքում շուրջ 550 համերգով հանդես է եկել Հայաստանում, Ռուսաստանում (2006, 2008, 2009, 2017), Ֆրանսիայում (2006, 2015), Գերմանիայում (2007, 2010, 2011), Չինաստանում (2016), Նիդերլանդներում (2011), Բելգիայում (2011), Իսպանիայում (2015), Լիբանանում (2014, 2015), Ավստրիայում (2015), Լեհաստանում (2017), մի շարք հեղինակավոր համերգասրահներում, այդ թվում՝ *Opera Garnier* (Գրանդ Օպերա, Փարիզ, 2006), *Konzerthaus* (Բեռլին, 2007, 2010, 2011), *Dr. Anton Philipszaal* (Հաագա, 2011), Պ. Չայկովսկու անվան համերգասրահ և Պ. Չայկովսկու անվան կոնսերվատորիայի Մեծ համերգասրահ (Մոսկվա, 2006, 2008, 2009, 2017), *Palais des Beaux-Arts* (Բրյուսել, 2011), *Musikverein* (Վիեննա, 2015), *Elbphilharmonie* (Համբուրգ, 2017) և այլն:

Նվագախմբի համերգներին որպես մենակատարներ մասնակցել են և՛ հայ՝ Վահագն Պապյան, Արմեն Բաբախանյան, Սերգեյ Խաչատրյան, Նարեկ Հախնազարյան և այլք, և՛ օտարազգի կատարողական արվեստի աշխարհահռչակ բազմաթիվ ներկայացուցիչներ՝ Ջախար Բրոնը, Դմիտրի Խվորոստովսկին, Բորիս Բերեզովսկին, Վադիմ Ռեպինը, Մաքսիմ Վենգերովը, Դենիս Մացուևը և այլք, որոնք բարձր են գնահատել կոլեկտիվի կատարողական վարպետությունը: Ռուսաստանի Դաշնության ժողովրդական արտիստ, ՌԴ պետական (1993, 1998, 2016) և Կառավարության (2015) մրցանակների դափնեկիր, դիրիժոր Վալերի Գերգիևը նվագախմբի մասին ասել է. «...Սերգեյ Սմբատյանը ստեղծել է հրաշալի նվագախումբ: Այս ստեղծագործական կոլեկտիվը վստահաբար լավ ապագա ունի: Ես դրանում համոզվեցի, երբ վարպետության դասերով հանդես էի գալիս

² Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախմբի մասին տեղեկությունները քաղել ենք նվագախմբի արխիվային նյութերից:

կոնսերվատորիայում³, ինչպես նաև մեր համատեղ համերգի ընթացքում, երբ այս պատանի տղաներն ու աղջիկները, ելույթ ունենալով Մարիինյան թատրոնի նվագախմբի հետ, ամբողջությամբ միաձուլվեցին «Ձատկի» և «XXI հեռանկարներ» փառատոներում թևածող մթնոլորտներին...»⁴:

Նվագախմբի հարուստ երկացանկում ընդգրկված են դասական և ժամանակակից հայ⁵ և օտարազգի⁶ կոմպոզիտորների բազմաթիվ լավագույն երկեր: Նվագախմբի կատարմամբ հնչել են ավելի քան 1000 ստեղծագործություններ, առաջին անգամ՝ հայ կոմպոզիտորների 138 ստեղծագործություններ, այդ թվում՝ Վարդ Մանուկյանի «Խոստովանություն» սիմֆոնիան լարային նվագախմբի և տամ-տամի համար, Վարդան Աճեմյանի 4-րդ սիմֆոնիան մեծ նվագախմբի համար և այլն: Նվագախումբն իրականացրել է Ռիխարդ Շտրաուսի կոնցերտի (հոբոյի և փոքր նվագախմբի համար), Քչիչտոֆ Պենդերեցկու 3-րդ սիմֆոնիայից Ադաջոյի և այլ հայաստանյան և Դեյվիդ Դեբուսի Կանֆիլդի՝ Արամ Խաչատրյանին նվիրված սաքսոֆոնի և նվագախմբի կոնցերտի, Էնտոնի Լեբաունտիի Շարականի (սիմֆոնիկ նվագախմբի համար (2010) համաշխարհային պրեմիերաները:

Նվագախմբին իրենց ստեղծագործություններն են նվիրել Էդուարդ Հայրապետյանը (Սիմֆոնիա 4, 2016 և «Սիրելիու-երազը» լարային նվագախմբի համար, 2011), Վարդ Մանուկյանը («Խոստովանություն» սիմֆո-

³ Խոսքը Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի մասին է:

⁴ Նվագախմբի արխիվային նյութերից:

⁵ Այդ թվում՝ Տիգրան Չուխաճյան, Ալեքսանդր Սպենդիարյան, Ռոմանոս Մելիքյան, Բարսեղ Կանաչյան, Հարո Ստեփանյան, Արամ Խաչատրյան, Գրիգոր Եղիազարյան, Ալան Հովհաննես, Ալեքսանդր Հարությունյան, Ղազարոս Սարյան, Առնո Բաբաջանյան, Էդվարդ Միրզոյան, Էդուարդ Բաղդասարյան, Ալեքսանդր Աճեմյան, Գրիգոր Հախինյան, Ավետ Տերտերյան, Գեղունի Չթյան, Էդգար Հովհաննիսյան, Գագիկ Հովունց, Ստեփան Շաքարյան, Հարություն Դելլալյան, Մելիք Մավիսակալյան, Մարտին Վարդազարյան, Մարտուն Իսրաելյան, Տիգրան Մանսուրյան, Ռոբերտ Ամիրխանյան, Նուբար Ասլանյան, Միխայիլ Կոկժան, Կոնստանտին Պետրոսյան, Գարեգին Գրիգորյան, Արամ Սաթյան, Վահրամ Բաբայան, Երվանդ Երկանյան, Արմեն Սմբատյան, Վարդ Մանուկյան, Ստեփան Լուսիկյան, Վարդան Աճեմյան, Վաչե Շարաֆյան, Հովհաննես Մանուկյան և այլք:

⁶ Այդ թվում՝ Տոմասո Ալբիոնի, Վոլֆգանգ Ամադեու Մոցարտ, Լյուդվիգ վան Բեթհովեն, Կարլ Մարիա ֆոն Վեբեր, Հեկտոր Բեռլիոզ, Յոհաննես Բրամս, Ջորջ Բիզե, Անտոնին Դվորժակ, Կամիլ Սեն-Սանս, Ջուզեպպե Վերդի, Ջոակինո Ռոսսինի, Ռիխարդ Վագներ, Կլոդ Դեբյուսի, Մորիս Ռավել, Պյոտր Չայկովսկի, Սերգեյ Ռախմանինով, Իգոր Ստրավինսկի, Սերգեյ Պրոկոֆև, Դմիտրի Շոստակովիչ, Սամյուել Բարբեր, Լեոնարդ Բերնստայն, Քչիչտոֆ Պենդերեցկի, Գիա Կանչելի և այլք:

նիա լարային նվագախմբի և տամ-տամի համար, 2011 և Լարային սիմֆոնիա, 2013), Կարեն Անանյանը («Լեգենդ» լարային նվագախմբի համար, 2011) և Ժիրայր Շահրիմանյանը (Սիմֆոնիա, 2016):

Համերգային գործունեությանը զուգահեռ՝ նվագախումբն ակտիվ կազմակերպել է փառատոներ: 2010 թվականից անցկացվում է Հայ կոմպոզիտորական արվեստի ամենամյա փառատունը, 2013-ից՝ Արամ Խաչատրյանի ամենամյա միջազգային փառատունը, 2017-ից՝ Կենդանի լեգենդ-կոմպոզիտորների արվեստի՝ Գիա Կանչելիի (2017), Քշիշտոֆ Պենդերեցկու (2018) և «Արմենիա» միջազգային փառատոները:

Նվագախմբի գործունեության կարևոր ուղղություններից է հայ երաժշտության հանրահռչակումը: Հայ կոմպոզիտորական արվեստի փառատունը, որի ստեղծման գաղափարը դիրիժոր Սերգեյ Սմբատյանին է, արդեն 9 տարվա պատմություն ունի և իր ուրույն տեղն է գրադրեցնում Հայաստանի երաժշտական կյանքում: Փառատոնի նպատակներն են հայ դասական և ժամանակակից կոմպոզիտորների ստեղծագործությունների հանրահռչակումը, հայ կոմպոզիտորական դպրոցի ավանդույթների պահպանումն ու դրա արդի նվաճումների ներկայացումը աշխարհի տարբեր երկրներում: Արտասահմանյան բազմաթիվ համերգները ցույց տվեցին, որ ժամանակակից հայ դասական երաժշտարվեստը մեծ պահանջարկ ունի ոչ միայն հայրենիքում, այլև դրա սահմաններից դուրս, հայ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունները հետաքրքիր և գրավիչ են օտարերկրյա ունկնդրի համար: 2010 թվականին Ս. Սմբատյանի նախաձեռնությամբ ծնունդ առած Հայ կոմպոզիտորական արվեստի փառատոնն ունի մի շատ կարևոր առաքելություն՝ թվայնացվում են դրա շրջանակներում հնչող բոլոր ստեղծագործությունները, և իրականացվում է բոլոր համերգների ձայնագրությունը՝ ապահովելով դրանց հետագա պահպանումն ու փոխանցումն սերունդներին: Սա փառատոնի թերևս ամենամեծ ձեռքբերումներից է, քանի որ այն ոչ թե պարզապես հերթական երաժշտական միջոցառում է, այլ կարևոր արժեք՝ հատկապես մասնագիտական տեսանկյունից: Կարևորելով փառատոնի դերն ու նշանակությունը հայաստանյան երաժշտական խճանկարում՝ ստեղծման առաջին իսկ օրից այն անցկացվել է ՀՀ երրորդ նախագահ Սերժ Սարգսյանի հովանու ներքո և կառավարության աջակցությամբ:

Ամենամյա փառատոնը յուրաքանչյուր տարի նվիրվում է հայ անվանի կոմպոզիտորներից մեկին. Սարյան-Ֆեստ (2010), Բաբաջանյան-Ֆեստ (2011), Չուխաջյան-Ֆեստ (2012), Ռոմանոս Մելիքյան-Ֆեստ (2013), Տերտերյան-Ֆեստ (2014), Էդգար Հովհաննիսյան-Ֆեստ (2015), Միրզոյան-Ֆեստ (2016), Հարո Ստեփանյան-Ֆեստ (2017) և Գրիգոր Եղիազարյան-Ֆեստ (2018): Փառատոնի համերգների ընթացքում Հայաստանում գործող երգչախմբերի, նվագախմբերի և կամերային անսամբլների կատարմամբ հնչել է շուրջ 300 ստեղծագործություն (կամերային երկերից մինչև մեծակտավ ստեղծագործություններ):

Նվագախումբն ակտիվորեն մասնակցել է Հայաստանի կոմպոզիտորների միության կազմակերպած հայ ժամանակակից երաժշտության փառատոններին (2014, 2015, 2016), որոնց ընթացքում հնչել են ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների ինչպես արդեն կատարողական հարուստ կենսագրություն ունեցող և ունկնդիրների կողմից սիրված (Արամ Սաթյանի «Համլետ» սիմֆոնիկ պոեմը, 2004), Վարդ Մանուկյանի «Խոստովանություն» սիմֆոնիան լարային նվագախմբի և տամ-տամի համար, 2011) և այլն, այնպես էլ նոր ստեղծագործությունները (Միխայիլ Կոկժակի լատինական տեքստերով գրված «Lux aeterna» ռեքվիեմը երգչախմբի և նվագախմբի համար, Նարինե Զարիֆյանի տանգո-ռապսոդիան ալտի և լարային նվագախմբի համար, Ժիրայր Շահրիմանյանի սիմֆոնիետտան և այլն)⁷:

2013 թ. լրացավ աշխարհահռչակ կոմպոզիտոր, դիրիժոր, մանկավարժ, հասարակական գործիչ Արամ Խաչատրյանի ծննդյան 110-ամյա հոբելյանը: Այդ առիթով Սերգեյ Սմբատյանի նախաձեռնությամբ հիմնադրվեց Ա. Խաչատրյանի անվան միջազգային փառատոնը, որը դարձավ ամենամյա և կարճ ժամանակում ձեռք բերեց միջազգային ճանաչում: Փառատոնը, որի գեղարվեստական ղեկավարը Սերգեյ Սմբատյանն է, նպաստում է Ա. Խաչատրյանի երաժշտության հանրահռչակմանը՝ միջազգային մշակութային երկխոսություն ձևավորելով հայ և օտարազգի կատարողների և կոմպոզիտորների ձեռքբերումների միջև, միջազգային նոր հարթակ հանդիսանալով դասական երաժշտության պրոպագանդման համար: Փառատոնն ընդգրկում է ինչպես սիմֆոնիկ, այնպես էլ կամերային համերգներ, ներկայանում նոր հետաքրքիր ծրագրերով՝ «Խաչատրյան նոն-ստոպ»,

⁷ Ասատրյան Ա., Հայաստանի կոմպոզիտորների միություն-85, Ե., 2017, էջ 79-80, 82-84:

«Խաչատրյանը և ջազը» և այլն: Համերգները հեռարձակվում են առցանց, ինչպես նաև ներառվել են դասական երաժշտության առցանց հեռարձակում իրականացնող հանրահայտ «Մեդիչի թիվի» հեռարձակումների ցանկում, որի շնորհիվ մեծացել են փառատոնի հեղինակությունն ու միջազգային լսարանը:

Նվագախումբը բազմաթիվ հրավերներ է ստացել միջազգային հեղինակավոր փառատոներից և համերգասրահներից, մասնակցել Մոսկվայի Զատկի (2010, Մոսկվա, Ռուսաստան), *Young Euro Classic* (2011, Բեռլին, Գերմանիա), *Kultursommer Nordhessen* (Կասսել, Գերմանիա), *Young Classic Bratislava* (2010, Վրոցլավ, Լեհաստան), Լյուդվիգ վան Բեթհովենի անվան Զատկի (2017, Վարշավա, Լեհաստան), MIDEM (2015 թ., Կանն, Ֆրանսիա) և մի շարք այլ միջազգային փառատոների, բազմիցս հանդես եկել որպես միջազգային հեղինակավոր միջոցառումների պաշտոնական նվագախումբ՝ Արամ Խաչատրյանի անվան մրցույթ (2007-ից մինչ օրս), *Musica Riva* փառատոն (2013, Ռիվա դել Գարդա, Իտալիա), Ֆրեդերիկ Շոպենի անվան երիտասարդ դաշնակահարների 9-րդ մրցույթ (2014, Ֆոշան, Չինաստան) և *Al Bustan* փառատոն (2014, 2015, 2016, Բեյրութ, Լիբանան), Մալթայի միջազգային երաժշտական փառատոն (2018, Վալետա, Մալթա) և այլն:

Նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավար և գլխավոր դիրիժոր Ս. Սմբատյանի նախաձեռնությամբ կոլեկտիվը մշտապես հանդիսատեսին է ներկայացնում երաժշտական նորարարական հետաքրքիր նախագծեր և համերգաշարեր, այդ թվում՝ «24/04» համաշխարհային սիմֆոնիկ նվագախումբ, «Անկախության սերունդ» համահայկական երգչախումբ և նվագախումբ, Համահայկական նվագախումբ և երգչախումբ, *Hollywood Non-Stop*, *Cartoon Non-Stop*, «Ճանապարհորդություն դեպի...», «Սիմֆոնիկը հանդիպում է...» և այլն: Իսկ 2018 թ. նոյեմբերից Ս. Սմբատյանի նախաձեռնությամբ նվագախումբն իրականացնում է յուրօրինակ կրթական «Դաս A» նախագիծը, որի նպատակը ժամանակակից ինտերակտիվ և ստեղծարար մեթոդներով երիտասարդ սերնդի ուղղորդումն է դեպի դասական արվեստ: Նախագիծն անցկացվում է ՀՀ կրթության և գիտության և մշակույթի նախարարությունների աջակցությամբ, որը հավանության է արժանացել ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի և կառավարության կողմից:

2011 թ. Sony ձայնագրման ստուդիայում նվագախումբը Ս. Սմբատյանի ղեկավարությամբ թողարկել է անդրանիկ “Music is the Answer” (թարգմ.՝ «Երաժշտությունն է պատասխանը») ձայնասկավառակը, որում ընդգրկվել են Պ. Չայկովսկու «Սերենադը» լարայինների համար, Դ. Շոստակովիչի Կամերային սիմֆոնիան և Էդուարդ Հայրապետյանի «Կորուսյալ օդապարիկը» լարային նվագախմբի համար (1998):

Նվագախմբի կազմում հաջողությամբ գործում են տարբեր կամերային անսամբլներ, այդ թվում՝ Արգար Մուրադյանի անվան դուետը, Օտրի տրիոն, Ալ. Հարությունյանի անվան փայտափողային-դաշնամուրային քառյակը, Ղազարոս Սարյանի անվան լարային քառյակը, Պղնձափողային անսամբլը:

Նվագախումբն արժանացել է Հայաստանի երիտասարդական հիմնադրամի սահմանած «Հայկյան-2012» մրցանակին՝ «Երիտասարդության շրջանում մշակութային արժեքների լավագույնս ներկայացրած կազմակերպություն» անվանակարգում, իսկ «Հայկյան-2015»-ը նվագախմբին շնորհվել է հիմնադրման 10-ամյակի կապակցությամբ:

2009 թ. Հայաստանի պետական երիտասարդական նվագախումբն անդամակցել է Եվրոպայի ազգային երիտասարդական նվագախմբերի ֆեդերացիային (EFNYO), իսկ 2013 թ. հունիսից առ այսօր Երաժշտական գործակալների միջազգային ասոցիացիայի (International Artist Managers' Association - IAMA) անդամ է:

Ստեղծագործական սերտ հարաբերություններ են ձևավորվել սիմֆոնիկ նվագախմբի և բեմի աշխարհահռչակ վարպետներ Վալերի Գերգիևի, Քշիշտոֆ Պենդերեցկու, Վլադիմիր Սպիվակովի, Մաքսիմ Վենգերովի, Դենիս Մացուևի, Վադիմ Ռեպինի, Վահագն Պապյանի, Բորիս Բերեզովսկու և այլ նշանավոր արվեստագետների միջև:

Նվագախումբն ակտիվ համագործակցում է Հայաստանում գործող պետական երգչախմբերի, այդ թվում՝ Հայաստանի ազգային ակադեմիական երգչախմբի, «Հովեր» պետական կամերային երգչախմբի, Հայաստանի պետական կամերային երգչախմբի հետ: Առանձնահատուկ նշենք ՀՀ ազգային հերոս, ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ, ԽՍՀՄ պետական մրցանակի դափնեկիր, պրոֆեսոր Հովհաննես Չեքիջյանի և նրա ղեկավարած Հայաստանի ազգային ակադեմիական երգչախմբի հետ բեղմնա-

վոր համագործակցությունը, որը սկիզբ է առել նվազախմբի ստեղծման առաջին իսկ օրից և շարունակվում է առ այսօր⁸:

Նվազախումբը սերտորեն համագործակցում է ՀՀ ԳԱԱ արվեստի ինստիտուտի հետ: 2013 թ. հոկտեմբերի 15-ին Երևանի Ալ. Սպենդիարյանի անվան ազգային ակադեմիական թատրոնում ՀՀ ԳԱԱ հիմնադրման 70-ամյա հոբելյանին նվիրված հանդիսավոր միջոցառման ընթացքում Հայաստանի կոմպոզիտորների միության նախագահ, ՀՀ ԳԱԱ արվեստի վաստակավոր գործիչ պրոֆեսոր Արամ Սաթյանի երաժշտությամբ և Ե. Չարենցի անվան գրականության և արվեստի թանգարանի տնօրեն, ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ, բանասիրական գիտությունների թեկնածու Կարո Վարդանյանի խոսքերով գրված ՀՀ ԳԱԱ օրհներգի⁹ առաջին կատարումը վստահված էր Հայաստանի ազգային ակադեմիական երգչախմբին և Հայաստանի պետական երիտասարդական նվազախմբին՝ Հովհաննես Չեքիջյանի ղեկավարությամբ, որն «...արժանացավ նրբաճաշակ ունկնդիրների ջերմ ընդունելությանը»¹⁰: Իսկ ՀՀ ԳԱԱ արվեստի ինստիտուտի տնօրենի գիտական գծով տեղակալ, ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ, արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Աննա Ասատրյանը Հայ կոմպոզիտորական արվեստի փառատոնի գեղարվեստական խորհրդի անդամ է: Ի վերջո, նվազախումբը թերևս այն եզակի կոլեկտիվներից է, որի և՛ գեղարվեստական ղեկավարը (Սերգեյ Սմբատյան), և՛ տնօրենը (Սարգիս Բալբաբյան) արվեստագիտության թեկնածուներ են, որոնք իրենց թեկնածուական ատենախոսությունները պաշտպանել են ՀՀ ԳԱԱ արվեստի ինստիտուտում գործող արվեստագիտության ոլորտում գիտական աստիճանաշնորհման միակ՝ 016 մասնագիտական խորհրդում:

Այսպիսով, Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվազախմբի գործունեությունը, անկասկած, նպաստել է հանրապետության երաժշտական կյանքի աշխուժացմանը, հատկապես երիտասարդների շրջանում դասական երաժշտության հանդեպ մեծ հետաքրքրության առաջացմանը, միջ-

⁸ Տե՛ս **Բալբաբյան Ա.**, Սերունդների խաչմերուկում. Մատուրո Հովհաննես Չեքիջյանը և Հայաստանի պետական երիտասարդական նվազախումբը, Հովհաննես Չեքիջյան – 85, Գիտական նստաշրջան՝ նվիրված Հովհաննես Չեքիջյանի ծննդյան 85-ամյակին (26-27 սեպտեմբերի, 2014), Նստաշրջանի նյութեր, Ե., 2014, էջ 170-176:

⁹ ՀՀ ԳԱԱ օրհներգի մասին տե՛ս **Ասատրյան Ա.**, ՀՀ ԳԱԱ հիմնը (Լրաբեր հասարակական գիտությունների, N 2, Ե., 2014, էջ 353-360):

¹⁰ Նույն տեղում, էջ 353:

ազգային մշակութային երկխոսության ամրապնդմանը և հայ երաժշտության հանրահռչակմանը: Նվագախումբն այսօր Հայաստանի առաջատար կոլեկտիվներից է, որը կարևոր դեր է կատարում Հայաստանի Հանրապետության երաժշտական կյանքում: Ուստի լիահույս ենք, որ մոտ ապագայում Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախումբն իր ուրույն տեղը կզբաղեցնի նաև համաշխարհային նվագախմբային կատարողական արվեստի որմնախորշում այնպիսի աշխարհահռչակ նվագախմբերի կողքին, ինչպիսիք են Լոնդոնի սիմֆոնիկ նվագախումբը (London Symphony Orchestra), Բեռլինի պետական նվագախումբը (Staatskapelle Berlin), Բավարիայի պետական նվագախումբը (Bayerisches Staatsorchester) և այլն՝ անմար պահելով հայ երաժշտական մշակույթի կանխեղը...

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АРМЯНСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО СИМФОНИЧЕСКОГО ОРКЕСТРА

АРТЕМЯН Л.Р.

Резюме

Деятельность Армянского государственного симфонического оркестра протекала в следующих направлениях: организация концертов и фестивалей, инициирование разнообразных музыкальных инновационных проектов, формирование разнородных камерных составов.

Оркестр под управлением художественного руководителя и главного дирижера, заслуженного артиста РА Сергея Смбабяна имел около 550 концертов как в Армении, так и в России, Франции, Германии, Китае, Нидерландах, Бельгии, Испании, Ливане, Австрии, Польше и других странах. Оркестр выступал в таких престижных залах, как *Opera Garnier* (Париж), *Konzerthaus* (Берлин), *Dr. Anton Philipszaal* (Гаага), Зал им. Чайковского и Большой зал консерватории им. Чайковского (Москва), *Palais des Beaux-Arts* (Брюссель), *Musikverein* (Вена), *Elbphilharmonie* (Гамбург), а также организовал ежегодный фестиваль Армянского композиторского искусства (с 2010 года), ежегодный фестиваль Арама Хачатуряна (с 2013 года), фестиваль искусств живых легенд-композиторов – Гии Канчели (2017), Кшиштофа Пендерецкого (2018), международный фестиваль “Армения” (2017, 2018).

MAIN DIRECTIONS OF THE ARMENIAN STATE SYMPHONY ORCHESTRA'S CREATIVE ACTIVITIES

L. ARTEMYAN

Abstract

Activities of the Armenian State Symphony Orchestra were developed in the following directions: organization of concerts and festivals, initiating a range of musical innovative projects, formation of chamber ensembles.

The Orchestra, under the direction of the artistic director and chief conductor, Honored Artist of the Republic of Armenia Sergey Smbatyan, delivered about 550 concerts not only in Armenia, but also in Russia, France, Germany, China, Netherlands, Belgium, Spain, Lebanon, Austria, Poland and other countries, in prestigious halls, such as Opera Garnier (Paris), Konzerthaus (Berlin), Dr. Anton Philipszaal (The Hague), Hall after Tchaikovsky and the Great Hall of the Conservatory after Tchaikovsky (Moscow), Palais des Beaux-Arts (Brussels), Musikverein (Vienna), Elbphilharmonie (Hamburg), as well as organized the annual festival of Armenian Composers Art (since 2010), the annual Aram Khachaturian festival (since 2013), the festival of art of Alive Legend Composers - Gia Kancheli (2017), Krzysztof Penderecki (2018), the international festival "Armenia" (2017, 2018).